

Br HUL.92=~~774.4~~

Br N 03-693

ST. EUSTATIUS, ST. MARTIN EN SABA
OP HET LAATST VAN DE 18de EEUW.

MEDEGEDEELD DOOR

DR. J. DE HULLU

Archivaris aan het Algemeen Rijksarchief.

De hierachter afgedrukte berichten omtrent den toestand van St. Eustatius, St. Martin en Saba op het laatst van de achttiende eeuw zijn afkomstig van den gouverneur der kolonie Pieter Anthonij Godin. Op den 31 Augustus 1790, ruim een jaar nadat hij zijn bediening had aanvaard, zond deze aan den Raadpensionaris Van de Spiegel in een wijdloopigen brief een beschrijving toe van de aan zijn bestuur toevertrouwde eilanden ¹⁾ Hetgeen in dien brief voorkomt betreffende hun aardrijkskundige ligging, den staat van hun verdedigingswerken en dergelijke, is voor den tegenwoordigen lezer van weinig of geen gewicht meer, doch wat Godin mededeelt van den handel en de bevolking in zijn dagen levert een bijdrage tot de geschiedenis van onze bezittingen in West-Indië, die belangrijk genoeg schijnt om hier bij wijze van uittreksel in het licht te worden gegeven.

Dit plaatsje²⁾ heeft zijn eerste grootheid te danken gehad aan een Gouverneur Heijliger³⁾, en begon den eersten handel van waarde hier in 't jaar 1746 en 47, als wanneer het voor een tijd weder ophielt totdat de onlusten der Spanjaarden met de Engelschen in den jaare 1766 en 1767 den handel weder na dez plaats toe trokken, en vervolgens dan eens wat meerder en dan minder zijnde heeft blijven voortduuren totdat de onlusten in America van langzamerhand St. Eustatius tot de marktplaats van dit waerelddeel maakte en van den jaare '71 tot '77 den handel toen alreede van veel belang zijnde, als 36 schepen jaarlijks na Holland afladende, tot 143 schepen belaadde met de rijkdommen der

¹⁾ De brief berust op het Algemeen Rijksarchief in de Verzameling Van de Spiegel (Aanwinsten 1895, LX. 161.) Godin werd tot Gouverneur benoemd 26 Maart 1787, als zoodanig geïnstalleerd 29 Juni 1789, en vertrok naar het vaderland 3 Juni 1792.

²⁾ Het beneden dorp of de zoogenaamde Baai.

³⁾ Johannes Heijligers, kommandeur van St. Eustatius, Saba en St. Martin (1743—1752).

ISBN 146455

nieuwe waereld in den jaare 1780 was aangegroeit, toen al deze klaterende schatten op eens verdooft wierden door het nemen van dit eiland bij admiraal Rodney op den 3 Februarij 1781, alwaar niemand op een dergelijk bezoek zig verwagtede en hetwelk buiten eenige staat van tegenweer was, aldaar een schat vergaderd zijnde¹⁾, van dewelke deze admiraal en generaal Vaughan het totaal na zig dagten te sleepen. Mogelijk betere commandanten voor militaire operatiën dan financiers zijnde, confisqueerde zij het al en kreegten daardoor veel minder dan zij mogelijk anders zoude hebben gehad.

De geconfisqueerde pakhuijsen wierden maar zo in massa publicq opgeveilt en de kooplieden, op het eiland woonende, konden²⁾ niet koopen, hun goed geconfisqueert zijnde. Dit heeft oorsaak gegeven dat niettegenstaande deze calamiteit er veele menschen zijn geweest, die op datzelve oogenblik hun geluk hebben gemaakt op een zo mij voorkomt op zijn best half eerlijke wijze. Kooplieden alhier kogten op de naam van een ofte andere Engelsman of Deen hunne eigene pakhuijsen, waarin de meeste goederen die erin waren voor rekening en risico van kooplieden zo in Holland, Engeland, Duitsland als Vrankrijk in lagen. Dezelve wierden voor 50/100 van de inkoop prijs ingekogt. De boeken raakten ook weg, zodat hetgeene reeds verkogt was ook al dikwijls niet wierd verantwoord, en den afzender in Europa kreeg maar tijding dat Rodney alles had geconfisqueerd. Deze goederen wierden met „vlaggen of trust” na de Fransche eijlanden zelfs gezonden, voor een gedeelte aan Rodney betaald, dat zomtjids al een zeer klein gedeelte was, en dan gingen de kooplieden na St. Thomas, daar hetzelfde gebouw dat op St. Eustatius was geweest wierd opgericht. Onderwijl had Rodney zig van al het contante geld, dat hij konde vinden, meester gemaakt, zoodanig dat daar niets als het geld, tot onderhoud der armen geschikt,³⁾ van wierd uijtgezonderd. Evenwel schijnt het voor een groot gedeelte bij malkander te zijn gebleven, want bij de herneeming van dit eiland⁴⁾ vonden de Franschen zeer veel geld, en dat, hetwelk nog in de zakken met namen er op was, wierd aan de eigenaars terstond gerestitueerd. De rest is onder de officieren en gemeenen verdeeld en maakte een zeer goede premie.

De behandeling der Franschen alhier heeft in minzaamheid en goedheid voor de ingezeetenen bijna geen voorbeeld gehad.

De Engelschen konden zo min als de rest ontkomen, alhoewel een Engelsche Jood een protest van geweld in persoon voor zijn pakhuijs deed, hetgeen hem ook nu het rembours van zijn geld, in die tijd door Rodney verlooren, van denzelve door manier van rechten heeft wederbezorgt. Voor het overige zijn al veel de Franschen de koopers van de pakhuijsen geweest.

Na de vrede zijn veele kooplieden, die zig zo te St. Thomas als Trinidad en St. Bartholomeüs hadden nedergezet, tot deeze plaats teruggekeerd, ten eerste omdat zij hunne woningen hier hadden, en ten andere omdat zij niettegenstaande veele vrijheden op die plaatsen wierden toegekent zij nog de locale

1) Het H.S. heeft: ziende.

2) Het H.S. heeft: konnen.

3) bestemd.

4) Door den Franschen admiraal de Bouillé op het laatst van November 1781. De Franschen hielden het eiland tegelijk met Saba en St. Martin in bezit tot in 1784, toen de kolonie ingevolge den vrede van Versailles van 20 Mei 1784 aan Nederland werd teruggegeven.

situatie nog den omloop van handel, op St. Eustatius in zwang gaande, hadden. Desniettemin zo heeft zulx ons meerder nadeel toegebracht dan men wel zoude denken, zijnde hier en daar tog nog een enkele koopman blijven hangen.

De commercie zoude alhier van tijd tot tijd weder hebben aangewakkert, ten minste in dier voege dat met 36 à 40 scheepen jaarlijks na Europa zoude kunnen afladen, indien dezelve indalgentiën als ten tijde van Gouverneur De Windt¹⁾ plaats hadden gehad. Den fiscaal, die vóór den oorlog was hier geweest en toen, de winsten zeer groot zijnde, door den grooten handel onbemerkt²⁾ voordeelen had genoten, quam terug en kon door de ordinaire wegen geen bestaan vinden.

Het groote point, daar tot het jaar 1777 toe den handel meede was aan de gang gehouden, had desselfs oorspronk uijt den slavenhandel, hetgeen evenwel een verbode handel op deeze plaats was maar door de vingeren wierd gezien. De Spanjaarden en Franschen quamen die tegens hunne producten ruijlen en kogten tegelijkertijd de provisiën die zij nodig hadden en door de Noord-Americanen wierden aangebragt, zig tegelijkertijd ook voorsiene met de drooge goederen, die zij ter sluijk in hunne coloniën moesten invoeren. De Spanjaarden kuypten dezelve dikwils in (de) watervaten van die vaartuigen daar zij slaven meede haalden en betaalden in speciën, welke weder gebruikt wierden om met eenige drooge goederen producten voor dezelve in te koopen, en op die manier de lading voor de scheepen na Holland te collecteeren.

Dit heeft zedert den oorlog geen plaats, vooreerst omdat den vrijen handel van slaven niet geoorlooft is, ten tweede omdat de loop van tijd reeds op Dominica enige hujsen heeft doen komen, wiens voornaamste bezigheid den slavenhandel is, en hetzelfde eiland vrij is omtrent dit articul voor vreemde vaartuigen niet grooter, so meene, dan 60 ton, en dezelve aldaar catoen en verfwaren alsook houtwaren konnen inbrengen zonder iets te betalen, niet-tegenstaande de Engelsche vaartuigen en inwoonders vrij hooge taxen moeten opbrengen. Hetzelfde heeft plaats op Grenada. De gevolgen daarvan zijn dat alle de nabuurige eilanden hier hunne waren tot contanten zoeken te maken en dat geld in slaven te gaan besteeden op Grenada of Dominica.

Dit zoude ophouden indien wij den vrijen invoer van slaven met schepen van alle natiën hadden zonder daarvoor veel te moeten opbrengen, omdat wij vooreerst beter en gemakkelijker zijn gelegen, ten tweede omdat bij ons de manier van betaling veel gemakkelijker zoude zijn omdat wij alles in betaling nemen.

De groote vorderingen van de Engelschen in hunne manufacturen brengt ook geen kleijne hinder aan onze handel toe.

De afzendingen over Duinkerken na de Fransche eilanden hebben zo wel als de scheepen van Holland direct na Portorico gaande een zeer slegt effect voor ons, het debiet dien weg gants en al gestopt hebbende.

Evenwel HoogEdelGestrenge Heer, hier zijn nog veele inwoonders, veelal die hun fortuijn tegengeloopen of verlopen is. Sedert het nemen van het eiland zijn die menschen aan het swerven, vooral de inboorlingen die hun genie niets opleeverd om, wanneer eenmaal wat ter neder zijn geslagen, hun zelve

¹⁾ Jan de Windt, kommandeur van St. Eustatius, Saba en St. Martin (1753—1775).

²⁾ Onbemerkte, heimelijke of clandestiene.

weder op te beuren. De armoede is groot, de hoogmoed nog grooter, en de onbequaamheid om iets te kunnen uijtrichten der meeste is het ergste nog van alles. De populatie bestaat in 2375 blanken van beide geslagten, 511 vrije zwarten en mulatten en 4944 slaven, er zijn 20 eigenaars van plantagiën die zuijker maken, 100 man onder dezelve dat amptenaars zijn van mij af tot de soldaaten toe, omtrent 1000 mans, vrouwen en kinderen, die direct van den koophandel bestaan, omtrent 300 van de vaart en visscherij, buijtendien eenige chirurgijns voor doctors ageerende¹⁾, en eenige wijnige timmerbaazen geen honderd konnende bedraagen maaken het beezige gedeelte uijt bujten eenige wijnige vrije van de couleur, de rest zijn leegloopers tot overlast van anderen of oudelieden en kinderen op de armkas. Veele van de beste hier nog van leven hetzij van het uijtverhuuren van 1 à twee slaven of het bakken van brood en koekjes om dat uijt te venten, terwijl ieder hier slager en bakker is, hetgeen ons duur brood doet eeten omdat de bakker om de kleijne quantiteit, die hij kan debiteeren, meerder winst moet hebben, en de slager hetzelfde doet, en wij zomtjids hierdoor niet zeker zijn van iets hoegenaamt te kunnen krijgen. Ook had ieder van de arme menschen toen ik hier quam een rumwinkel, dat wat opgekrompen is doordien zij nu niet zonder permit mogen tappen, omdat het de negers zeer tot dronken drinken en steelen animeerde. Glazenmakers, verwers, goede schoenmakers, tinnegieters, kooperslagers en instrumentmakers zoude hier alle een bestaan kunnen vinden maar er zijn er geene, en een blanke creool denkt het benede zijne waarde een ambacht te leeren. Onderwijl moet hierdoor in zulke tijden dat de commercie maar een zeer schraal bestaan opleeverd de armoede dagelijks vermeerderen, te meer daar ingeval van overlijden het redden der boedels veeltijds op een zeer slegte manier is toegegaan en nog toegaat. De moeilijkheijd, die er in de West-Indiën is om op een kleijn eijland als dit de gelden van minderjarige op goede hypotheecquen tot de alhier gewoone renten uijt te zetten, daarbij de prijzen der hujsen, landerijen etcetera zeer variëerende en het eigendom van de menschen alhier meestal bestaande²⁾, dewelke alsdan behooren verkogt te worden, het geld er geen weeskamer zijnde daar evenwel de executeuren hier altijd 5 percent commissie trekken zo veel mogelijk onder hun houden onder voorgeven of dat zij geene gelegendheid hebben van de gelden op hypotheecq uijt te zetten of dat er nog geene finale scheijding kan gemaakt worden, en dat de soliditeit zo wel als de eerlijkheid der executeuren hier zeldzamer is dan in het Vaderland, hetgeen maakt dat de boedels hier maar al te veel versmelten, dit, HoogEdelGestrenge Heer, zijn alle fouten van goede politie, die niet anders dan met kragt kunnen worden veranderd, daar er wijinig overeeding bij de inboorlingen, die de vrugten van goede order voor hun geluk niet kennen, plaats vind. Dit eiland zoude, indien hieromtrent goede verbeeteringen gemaakt wierden, er schielijk het genot van gewaar worden.

Op de Fransche en Engelsche eilanden maar voornamentlijk bij de eerste, die zig tog meest van hier met vee en meel voorsien, is het brood en vleece tot een betere (sic) prijs te bekomen dan wel hier, daar door de groote aanvoer, die hier van levensmiddelen is, het hier de minst dure plaats in de West-Indiën

¹⁾ Het H.S. heeft; doctors en ageerende.

²⁾ Het H.S. heeft: bestaat.

behoorde te zijn, hetgeen ten gevolge zoude hebben dat in tijden van wijnig handel de inwoonders een beter bestaan zoude overhouden en ambachtslieden beter aan de kost komen. Buijtendien zoude het den koophandel zelve vermeerderen omdat, daar wij nu voor zeer¹⁾ veel benodigthedens verpligt zijn dezelve op andere eilanden te laten maaken, wij in het tegendeel alsdan andere eilanden zoude kunnen voorsien, en door de centrale legging van dit eilandtje daar meerder navraag zoude hebben dan wel op andere plaatsen, en buijtendien een vermeerdering van ingezeetenen veroorzaaken zoude, waardoor een grootere consumptie zo wel van drooge goederen als producten zoude worden teweeggebragt.

Een andere groote fout, die hier plaats vind, is dat de²⁾ planters alle dikwils meerder stroom dan wel zuiker maken en dezelve door hunne slaven doen uijtventen, alleen berekenende dat zij op die manier het sap van hun suikerriet duurder verkoopen dan zij hetzelfde zouden kunnen doen wanneer er zuiker van gemaakt was, zonder agt te slaan dat zij het werk voor dien tijd van hunne slaven verliezen en dezelve verlopen en bederven, konnende het uijtverkoopen van stroom en andere kleijnigheden ter gelijktijd een bestaan voor de arme witte menschen uijtleveren. Buijtendien zo zijn de weijnige handwerkslieden, die nog zoude willen werken, niet in staat zig van een bestaan te verzeekeren omdat de eigenaars van slaven die³⁾ ambachtslieden zijn, dezelve aan hun uijthuuren en welke weder werk voor hun zelve aannemen, en wanneer de huur maar aan hun meester, uit vrees voor dezelve, kunnen opbrengen zig aan de rest wijnig kreunen en zij somtijds door dien, voor wien zij werken, met geld den een van den andere worden afgetruggelt, en wanneer zij geld voor de huur van een week of maand in voorraad zijn is het moeilijk hun aan het werk te krijgen.

Die zijn alle de oorsaken van armoeden, welke al veeltijds dieverijen en andere schelmstukken, die hier dagelijks voorvallen, ten gevolge hebben. De meesters hunne slaven slegt voeden en of zij werk kunnen krijgen dan wel niet dezelve huur van hun verlangen als in goede tijden zonder zig te bekreunen hòe zij daaraan komen, en ingeval hieraan niet voldoen dezelve mishandelen.

HoogEdelGestrenge Heer, in zoverre hebbe zo veel mogelijk een beschrijving van dit eilandje (gegeven), dat zeer gezond is en buijten desselfs commercie zo weinig van waarde dat men zeer dikwils zelfs water van andere plaatsen tot gebruik der menschen moet aanvoeren, wordende het vee uijt eenige putten met brakagtig water gelaafd.

De commercie, die hier tegenswoordig is, geschied door differente manieren; hier zijn Engelsche, Americaansche, Fransche, behalve de Hollandsche kooplieden, en weijnige dat geene zehandelaaren zijn.

De Hollandsche huijsen, die gewoon zijn hunne goederen van daar te ontbieden en de betaling in producten na het Vaderland te doen, zijn 12 à 14 in getal en bepalen zig meest aan dien handel.

De Engelsche, waaronder niet meer dan 2 groote huijsen zijn, hebben veele vaartuigen, met dewelke zij vaaren op de vrije plaatsen en negers gaan koopen en verkoopen, de correspondentie ophouden met alle de Engelsche eilanden, veel

¹⁾ Het H.S. heeft: heen.

²⁾ Het H.S. heeft: door de.

³⁾ Het H.S. heeft: die die.

handel drijven in rum, mahognijhout, catoen, verfhout, en andere zulke artuculen, die beter voor de Engelsche dan voor de Hollandsche markt zijn geschikt. Dezelve doen zeer veel in ruijling en ook nog al wat wisselhandel.

De Noord-Americanen hunne voornaamste handel is het meel, provisiën en houtwaren. Den handel, die alhier in die articul(en) word gedreven is somtijds zeer uijtgestrekt en dikmaals in het geheel dood, zijnde het onderscheid der prijzen somwijlen van meer dan $\frac{1}{4}$ van het capitaal in 24 uur. Het is deze handel alleen, die tot nu toe dit landtje heeft opgehouden, en de Fransche nu hunne eilanden hebbende open gezet, zodat de Americanen hun meel, hout etcëtera daar direct brengen, zo ondervinden wij ten eersten de gevolgen van hun wegblijven. De kooplieden, die voornamentlijk in die handel zijn, zijn omtrent 7 of 8 in getal.

In St. Eustatius is altijd de plaats in de West-Indiën, daar alle provisiën het beste en bestekoop zijn, en derhalven altijd zodra er eenig gebrek in de West-Indiën heerscht het landtje, daar ijder die provisiën zoekt.

Met onze eigene coloniën word niet zeer veel handel gedreven. De voornaamste die er is bestaat hierin, dat vaartuigen aan Engelsche huijsen toekomende van hier in ballast uijtklaren hetzij na Grenada of Dominica en aldaar slaven koopen, zig voorsiene van uijtklaringen voor Cayenne, en dan voorbij Esseequebo en Demerary varende ten anker gaan en hun slaven zien in te sluijken door hulp van van binne. Dit geschied meest onder Engelsche vlag. Sommige hebben liever Hollandsche papieren en vlag omdat zij alsdan in de rivier van Surinamen worden geadmitteerd als zijnde Hollandsch eigendom, en zij klaren het vaartuig met slaven in van St. Eustatius alhoewel St. Eustatius die slaven nooit heeft gezien. Het zoude onnodig zijn om hier iets tegen te probeeren terwijl de Engelsche zo wel in die negotie omtrent het insluijken van slaven zijn geverseert dat niets dat beletten kan. Ook gaan er somtijds vaartuigen met provisiën van hier na onse coloniën; 3 à 4 vaartuigen zijn gemeenlijk in de vaart tusschen hier en Curaçao en behooren meest aan lieden, die zelfs schippers zijn geweest of nog zijn.

De commercie, van de Fransche eilanden op hier gedreven, is de voornaamste tak van de retouren maar is voornamentlijk alleen van het eiland Guadeloupe en Grandterre. De planters aldaar smokkelen de bruine suiker van dat eiland en van Marie Galante hier na toe, die wij meestal tegenswoordig in contanten moeten betalen, want daar is niet alleen geen credit maar men moet al dikwils geld in voorraad geven om voordeelige accoorden te maken. Er zijn twee voorname huijsen in die tak en welke oneijndig veele producten na het vaderland zenden en welke zoo veel zij kunnen weder hunne zuijkere aan de Hollandsche huijsen alhier verkopen.

De Spaansche kust¹⁾ zoude een zeer voordeelige en zekere handel hier aanbrenge, indien de Spanjaarden hier slaven konde vinden. Kort geleden zijn hier twee vaartuigen, den een met 80.000 en den ander met 60.000 Spaansche daalders, geweest die om slaaven quaamen, en, indien die hier gevonden hadden, hun geld hier zoude hebben besteed en nu verder zijn gegaan. Dezelve koopen in die gevallen ook altijd zeer veel drooge goederen, op dewelke zij enorme winsten maken wanneer die kunnen insmokkelen op de kust, hebbende hiertoe

¹⁾ De Spaansche koloniën op de noordkust van Zuid-Amerika.

beter kans wanneer zij slaaven invoeren omdat zij dan die goederen in vaten voor water- of provisievaten laten passeeren. De laaste die hier was zijne lading bestond behalve het geld in huijden, indigo en mahognihout en is nu weder weg.

De voornaamste eilanden, die met ons handelen, zijn omtrent de quantiteit Portorico, dat nog al veel drooge goederen pleeg af te nemen, maar zederd dat zij dezelve direct over Cadix van Holland en uijt Holland zelve krijgen, zo is dat bijna uijtgedroogt, en nu zoude dezelve wel gaarne altijd geld voor hun producten hebben, daar zij te voren goederen namen en geld gaven. Met hun producten van de Havana op het eiland Cuba zouden wij ook zeer veele en rijke vaartuigen hebben, indien zij hier slaven konde krijgen, ten dien einde is er een brigantijnschip hier gekomen en geladen met kist zuijkeren en geld. Ik weet dat dezelve zijne zuijkeren hier geland heeft en verkogt, en geloove dat hij op het Fransche gedeelte van St. Martin met slaven is voorsien. In vorige jaren zo zijn hier van tijd tot tijd enorme leverantiën van Hollandsche goederen na de Havana geschied, welke alle met speciën zijn betaald. Wijnige vaartuigen van Spaansch St. Domingo komen hier aan, edog die welke komen is het altijd om te zien of ook op de een of andere manier met slaven kunnen worden geholpen, en zoude in dat geval considerable quantiteiten met goederen afnemen. Het ergste van dit alle is dat de Spanjaarden het slegste soort van slaven moeten hebben, niet veel geld willende geven. Dat maakt dat de Engelsche hier nog al van profiteeren, in het Fransche gedeelte van St. Martin het uijtschot van de slaven brengende, die zij op Grenada en Dominica hebben gekogt en na Cayenne als anderszints vervoerd en welks provenu direct na Engeland gaat en niets hier laat hangen.

De Deensche eilanden voornamentlijk St. Thomas pleeg ook een groote resource voor drooge goederen te zijn, die aldaar aan de Spanjaarden werden verkogt. Dezelve plegen in de orcaanmaanden met roeijbooten, die zeer groot zijn, op St. Thomas te komen om dezelve te kopen. Maar zederd zij de drooge goederen op Portorico direct uijt Holland en Cadix krijgen is dat niet gemakkelijk. Buijtendien hebben zij ook op St. Thomas in de noodzakelijkheid geweest om papiere geld te maken en hetzelfde is nu in regten van waarde tot betaling, en niemand wil hetzelfde hebben, zodat men met dat eiland niet durft handelen. De inkomende regten op hetzelfde zoude enorm zijn indien ooit betaald werden maar er is een wet, dat ijder volgens zijn aangeeven zal betalen en dat men nooit eenig onderzoek er na doen zal, terwijl¹⁾ zij ondervonden dat die belasting een effective prohibitie was. St. Croix zend ons zeer veel rum om te verkopen en ook zomtjids zuijker, die de Americanen duur betalen en met welk geld wij weder Fransche zuijkeren, beter voor onze markt geschikt, kopen.

St. Bartholomi dat, indien het wel was gereguleerd en men er goede kooplieden na toe had gelokt, de volkomen verwoesting van dit eiland had kunnen teweeg brengen, is door de aanlokkende wetten zelve gevallen, als zijnde die zeer in voordeel van menschen, die hetzij door ongeluk of wel anderzints hunne schuld-eijsschers niet konde voldoen en derhalven geen credit hebben, en van een ander kant wat monarchaal. Er is nu tot nog toe weijnig handel. Alle de amptenaaren worden zeer wel betaald. De haven, die er is, is zeer gelegen om klijne vaartuigen in schoon te maken en geduurende de orcaanmaanden dezelve

¹⁾ D.i. dewijl.

aldaar te bergen. Alle de inwoonders aldaar moeten zig in den wapenhandel oeffenen of worden gestraft, dat veel kooplieden niet zoude convenieeren. Dit eiland is in desselfs tegenswoordige gesteldheid een schadelijke bezitting voor de Zweden.

St. Martin, dat voor zoveel het Hollandsche gedeelte aangaat als behoorende onder dit Gouvernement word gerekent, word voor het grootste en wel het beste door de Franschen bezeeten, die zo min als onze natie eenig voordeel van deze bezitting genieten. De inkomsten, die door de West-Indische Compagnie aldaar worden genoten, zijn niet toerijkende om de onkosten, alhoewel zeer gering, goed te maken. De gronden in het Hollandsche gedeelte zijn meestal zeer uijtgebouwt. Het geen bij veele St. Martin van waarde doet beschouwen is de zoute pan, die aldaar is en uijt dewelke dit jaar meer dan $1\frac{1}{2}$ millioenen zakken of schepels zout zijn gehaalt, hetgeen dan ook eenig revenue aan de Compagnie heeft opgebracht, wordende er 4 stuivers per sak of schepel betaald. Dit is een Hollandsche possessie daar die taal zeer ongemeen is. Er is maar één huys van koophandel, dat correspondentie op Holland onderhoud en scheept geene producten van eenig aanbelang na het Vaderland zo min als het Fransche gedeelte zulx na Vrankrijk doet. Het getal der inwoonderen in het Hollandsche gedeelte is 1151 blanken, vrije gecouleurde 194, slaaven 4226. Dit eilandt zoude een goede colonie uijtmaken, indien niet verdeelt was. Alle de ingezetenen op weijnig na zijn of Engelschen of creoolen van de nabuurige eilanden.

Saba, dat een ander eiland is onder het Gouvernement van St. Eustatius staande, word omdat het aldaar zo ongemakkelijk is om aan te landen niet zeer veel bezogt. Het heeft evenwel 1301 inwoonders, waarvan 730 blanken, 7 vrije gecouleurde, 564 slaven. In de orcaan van het jaar 1780 zijn de meeste aldaar staande coffijbomen¹⁾ verwoest. Dit eiland is zeer klippig en hoog. Er pleeg in oude tijden veel en zeer goede indigo gemaakt te worden. Nu geneeren zich de meeste inwoonderen met visschen en schildpadvangen. Er zijn twee klijne zuijkerplantagiën, die met haar beijde omtrent 100.000 ponden zullen maken, welke meest alhier word verkogt. Er word veel vee gekweekt en groentens. De menschen op het agterste gedeelte van dit eiland zijn zeer naarstig. De indigowerken wierden oudtijds door de blanke inwoonders zonder hulp van slaven aan de gang gehouden zowel als hun klijne coffieplantagiën, maar zedert dat dat door de orcaan verwoest is hebben de menschen het niet in hunne magt gehad zoveel bestaan te vinden, dat zij op de gewoone wijze voortgingen, waardoor veele aan het visschen zijn geraakt.

Er is hier eene warme bron zo dicht bij de zee geleege, dat men (de) eene voet in die bron kan zetten en de andere in de zee. Hetzelve water is zeer heet. Ik hebbe van hetzelve hier laten komen en door een apothecar laten examineeren, Hetzelve schijnt in smaak zeer veel rapport op het Pieremonts water te hebben. Ik hebbe ook uijt de bergen van dat eiland zwavel gekregen, die bijna geheel zuiver is. Men heeft mij ook een soort van stof gezonden voor alluin, hetgeene bij nadere examinatie gevonden is alle de eigenschappen van salmionic te hebben. Ik zal van het een en ander na het Vaderland zenden om te weten of die stoffe ook van eenige waarde zij, en bij de eerste gelegenheid tragten na de plaats zelve te gaan om te zien te ontdekken of het eenige moeijte zoude waardig zijn om die stoffe te colligeeren.

²⁾ Het H.S. heeft: coffijbonen.

Op dit eiland word niet dan Engelsch gesproken. Men zegt dat het er zeer gezond is. De menschen, die er vandaan komen, zijn over het algemeen zeer sterk en de vrouwen mooi, maar dikwijls zijn de menschen hier met een zeer onaangenaam ongemak geplaagt, dat is schurft, die er meest altijd heerscht en voor dewelke zij de zwavel uijt hunne bergen gebruiken.

Saba is zeer sterk uijt de natuur, geeft geene inkomsten aan de Compagnie als sommige jaaren mogelijk f 50 of daaromtrent en heeft ook geene onkosten. Den vicecommandeur, die aldaar is, wanneer iemand quaad heeft gedaan vangt den delinquant zelve en sluijt hem in zijn kelder. Er is evenwel een Raad en maar één mensch op het land, die kan schrijven bujten de commandeur en secretaris. Zij hebben nu ook een predikant gekregen, die zij uijt hunne privé-beursen betalen. Niettegenstaande dit alle zo zijn de menschen hier zo goet niet gebleven als zij voor de orcaan van 1780 waren; zij klagen zeer over diefstallen en dat zij hunne coffij, catoen en groentens niet bewâren kunnen tegens de dieven. De commandeur heeft mij zeer verzogt om over te komen om met hem en zijn Raad hier wat tegen uijt te denken.

